

כה:

עין משפט
גור מצוה

כח א ב מ"י פ"ד מה"ל
מתקין הלכה ו:
ג (מ"י מ"י מהלכות טעם
הקטנות הלכה א):

רבינו חננאל

איבעיא ליה שוהט מקבל
א זרק. ופשוטו זרק
מקבל. דרך הילוכו היה
קרב. ירושלמי הראש
והרגל. א"ר מנא פשוט
ראשיה עקר ורגליו. ת"ר
כיצד דרך הילוכו הראש
והרגל. כולי עלמא הראש
והרגל ברישא. לא תחלי
אלא כשאר האברים החזה
והרגל. לומר אחרי הראש
החזה ואחרי החזה הריים
ואחרי הריים הופנות.
ואחרי הופנות העוקץ
הרגל. ו' יוסי אמר דרך
הפשוט היה קרב. העוקץ
והרגל פו. ודרכין פשוטין
הן. ו' עקיבא אמר דרך
ניתוח היה קרב. הראש
והרגל שתי ידים וכו'.
פי' ניתוחו מפורש בתמיד
פ"ד ר' יהוא כדברי ר' יוסי
עקיבא. ו' יוסי אמר דרך
עילוי היה קרב. כיצד.
אחר הראש והפנות כו'.
והא דכתיב כל נתח טוב
ירך וכתף. והוא בכחושה.
כלומר אין בה שומן הכל
שפוטו הוא אין שומן
אלא כירי וכתף. אמר
רבא בין אמר דירן ובין
ר' יוסי תרווייהו בחד
עילוי אולי. מידו תנא
דרך דקמי שתי ידים
והן התמיסין אולי אולי
ברשיא. כי ריבשר ככתף
ובירך הוא. לפיכך אחר
הידיים מוכיז העוקץ והרגל
שמן הידיים. אבל ר' יוסי
דקמי שתי דפנות. אולי
בחד שומא. כי השומן
כולו ברפנות הוא על בני
העליות. וקשיא ר"י ליש
דר' יוסי אדר' יוסי. ויש
מי שאומר תרי תנאי שני
לה אלוהי דר' יוסי.

תוס' ישנים

או דילמא זרק מקבל.
ואזי ותפלה לא פשוט ליה
מתקן לקמן בפ"ג דף
ל"א: קרני ומירק קרא
שמיטה על דו משמע דוקא
כ"ג אבל בשאר ימים אין
אחר מתקן אלא שמיטה
מתקן לפי שאלהו
מקבל י"ל דהיה נמי נחאר
שע"ך למקח שמיטה אף על
גב דלא חזי ליה ועוד כסוף
גדול לצטרך למתניהו ליה
לפי שיש פסול אם אין
עבודת נפשות בו או נמי
י"ל משום חולשא דכ"ג
מירק אחר ולא משום סלף
היה יטל לקבל אם היה
מתקן: דרך הלבו הראש
והרגל. לטלוהו קודם ראש
ורגל מתפרש טעם לקמן
ולא משום דרך הלבו קן
ודרך הפשוט קן כדמסיך
בפרק ל' תמי דף ק"ו:
א: ושתי ידיים העוקץ
והרגל. ופ"ד והכתיב כל
מתח ירך וכתף אלמא רגל
קדם ליד ולפסידם דנכרי
רגל מתמי ידיים אילתא

בראשונה פרק שני יומא

תא שמע רבי יהודה אומר לא היה פ"ים למחתה כו'. מימה מאי
מיימי מר' יהודה ליימי מתנא קמא איפכא וי"ל דהכי מיימי
דאפילו ת"ק לא פליגי עליה אלא בקטרת משום דלא שכיחא ומעמרא
אבל בעלמא מודה אי נמי ז"ל דלר' יהודה האוכה במחתה לא היה
זוכה כלל מנח פ"ים מחמת שזכה
זה בקטרת וזכה זה שאלנו לימימי
במחתה אלא בדעמו דכתיב שזכה
בקטרת תלח מילתא אי בעיא איהו
עבד הכל שקיל קטורת ושקיל מחמה
דמלמלא כיו"כ דכ"ג לחודיה עבד
לכולה מילתא א"ע"ג דהתם טריחא
דמילתא הוה שהיה אומר דלא נחפזו
דלמיתא לקמן בפ' הוילואו לו (דף מו.)
כ"ג הכא דלא טריחא מילתא דמני
עבד לה לכולי מילתא לחודיה מיהו
משום דטריחא מילתא קלת אורחא
דמילתא הוה שהיה אומר דלא נחפזו
עמי במחתה ורגיל היה לומר לאותו
שעומד אלנו לימימי משום איבה שלא
יקפידו האחרים עליו ומיהו אם ירצה
לשנות הכשות כידו לשנות הוא
נעלמו הכל או לומר למי שעומד
ששמאלו או לאחר שאינו עומד אלנו
כלל וזה עמי וכן משמע הלשון הן
שזכה במחתה אומר כו' ולא קאמר
העומד אלנו משך עמו כדקאמר
בסמוך י"ב אחיו הכהנים נמשכין עמו
וכן משמע בתוספתא פ"ה דקמתי
נתח מילתא דר' יהודה דהכא דכרי
לאכרי' דמיימי בסמוך לא היה פ"ים
לכרי' אלא במעלה אותן לכבש
מעלה אותן למוצה אלמא דומיא
דלאכרי' איירי ר' יהודה דלא הוה שום
זד וכי"ט פ"ים במחתה והשתא מיימי
שפיר מר' יהודה דע"כ לא פליגי רבנן
עליה אלא דלא ס"ל דדבעת הכהן
הזוכה בקטרת תלח מילתא ומיהו
מודו דאין חוזרין ומפיסקין אלא
העומד לימימי וזכה מנח פ"ים וע"כ
לא פליגי רבא"י עליה לקמן דס"ל
שחזרו ומפיסין לגורן במחתה אלא כתי
להשלים ד' פייסות כי שום טעם יש
שאין לפחות מד' פייסות ומדקא פריך
לקמן (דף טו.) כמה זימנין א"כ כזרי
לבו פ"ים ו"כ פ"ים השני כולי עלמא
מודו כיון דכפעת אחת מפייסו דלא
לכל עבודה מפייסו: בנ"יין "ראש
ופדר שקודמים כו'. מימה לי א"כ
ראשי לא חשיב במתני' פדר כהדי
ראש וי"ל כיון דאי אפשר להקטיר
הראש בלא פדר והוה דרך כבוד
בכלל הראש הוא:

תא שמע ר' רבי יהודה אומר לא היה פ"ים
למחתה אלא כהן שזכה בקטרת אומר לזה
שעמו זכה עמי במחתה שאני מחתה וקטרת
דחרא עבודה היא איכא דאמרי דוקא מחתה
וקטרת דחרא עבודה היא אבל שאר עבודות
בעי פ"ים מחתה ואצטריכא ליה סלקא דעתך
אמינא הואיל ולא שכיחא ומעמרא נתקין
לה פ"ים בפני עצמה קמ"ל ת"ש דתני ר' חייא
לא לכל עבודה ועבודה מפייסין אלא כהן
שזכה בתמיד "שנים עשר אחיו הכהנים
נמשכין עמו שמע מינה: פ"ים השני וכו':
איבעיא ליה מי מקבל שוחט מקבל דאי
אמרת זורק מקבל אגב הביביותיה לא מקבל
ליה לכוליה דם או דילמא זורק מקבל דאי
אמרת שוחט מקבל זימנין דשחית זר ת"ש
י"ב קמין עשה י"ב דד לכיור כדי שיהיו י"ב
אחיו הכהנים העוסקין בתמיד מקדשין ידיהן
ורגליהן בבת אחת ואי סלקא דעתך שוחט
מקבל תליסר הוי אלא לאו ש"מ: זורק מקבל
שמוע מינה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
לרב אשי אף אנן נמי תנינא "שחט השוחט
וקבל המקבל ובא לו לזרוק שמע מינה:
אמר בן עזאי לפני רבי עקיבא וכו': ת"ר כיצד
דרך הלבו הראש והרגל החזה והגרה ושתי
ידיים ושתי דפנות העוקץ והרגל ר' יוסי אומר
דרך הפשוט היה קרב כיצד דרך הפשוט
הראש והרגל העוקץ והרגל ושתי דפנות
ושתי ידיים החזה והגרה ר"ע אומר דרך
ניתוחו היה קרב כיצד דרך ניתוחו הראש
והרגל ושתי ידיים החזה והגרה ושתי דפנות
העוקץ והרגל רבי יוסי הגלילי אומר דרך
עילוי היה קרב כיצד דרך עילוי
הראש והרגל החזה והגרה ושתי הדפנות והעוקץ
והרגל ושתי ידיים (ב) והכתוב י"ל נתח טוב
ירך וכתף הריא בכחושה אמר רבא בין תנא
מר אויל בחד איברא דבישרא ומר אויל בחד
שמנא דבישרא מ"מ סלקא רגל בהדי רישא
משום דרישא נפיש ביה עצמות קרבא
רגל בהדיה דכולי עלמא מיהת ראש קרב
ברישא מנא לן דתניא מניין "לראש ופדר
שקודמין לכל האברים ת"ל "את ראשו
ואת פדרו וערך ואידך פדר (ב) אהרינא
למאי

היה יטל לקבל אם היה מתקן: דרך הלבו הראש והרגל. לטלוהו קודם ראש ורגל מתפרש טעם לקמן ולא משום דרך הלבו קן ודרך הפשוט קן כדמסיך בפרק ל' תמי דף ק"ו: א: ושתי ידיים העוקץ והרגל. ופ"ד והכתיב כל מתח ירך וכתף אלמא רגל קדם ליד ולפסידם דנכרי רגל מתמי ידיים אילתא

לא היה פ"ים למחתה. כשהיו מפייסין לקטורת כדתן מתניתין (א) חדשים
לקטורת בלא והפיסו והקטורת לריכה שני כהנים אף שמונך הקטורת
להיכל ומקטירו וחדש שחותה גחלים מעל המזבח המילין ומכניס להיכל
ועומן על המזבח הפנימי להקטיר את הקטורת עליהן כדלפינן לקמן
(דף מה.) מקראי שגחלי מזבח הפנימי

יטלין ממזבח החילון כלל יוס
וקאמר ר' יהודה לא היו מפייסין מי
שזכה במחתה אלא מי זכה בקטורת
ומי זכה בה אומר לזה שנימינו זכה
עמי במחתה אלמא לאו לכל עבודה
ועבודה מפייסין: פואיל ולא שכיחא.
הקטורת אלא פעמיים ליום שאין
הקטרת בלילה נדבה: ומעמרא.
ומעמרת את העוסקין בה כדאמרין
לקמן בפירקין (דף טו.) מי מקבל.
דס התמיד כיון דלא מנה לה במתני'
כהן שמע מינה מד מהני עבד לה:
אגב חגיבוסים. דזריקה שהיא עבודה
מזבח לא מקבל ליה לכוליה דם
ואמרין לקמן (דף מה.) לרין שיקבל
את כל הדם שגאמר (ויקרא ד) ואת
כל (ה) (הדס) ישפך: וימנין דשמיט זר.
ששמיטה כשרה צור והקבלה פסולה
בו שגאמר (ויקרא א) ושחט את בן
הבקר והקריבו כהכניס את הדם
מקבלה ואילן מלות כהונה לימד על
השמיטה שכשירה צור: בן קטין.
כ"ג הוה: י"ב דד. שהוא יולק בזה
מיס: פליסר הוי. שהרי שלש עשרה
עבודות נמנו במשנתנו בעבודות
פ"ים התמיד אלא ששמיטה אינה
טעונה קידוש ידים ורגלים אפילו
כשהיא ככהן לפי שהיא עבודה שהיא
כשרה צור. ואי אמרת שחט מקבל
מנאם שהוא לרין לקדש ידיו ורגליו
בשניל הקבלה: אף אגן נמי סנינא.
במסכת תמיד: וכל לו לזרוק גרסינן:
דרך הלבו. של זר הראש קודמין
הקודם קודם: הראש והרגל. של
ימין לדברי הכל קודמת ומקרא יליף
לה לקמן: דרך הפשוט. מזה הרגלים
לזר הראש: דרך ניסוחו. כסדר
שמנתיין אותו לאחר הפשטו אכר
אחר אכר וסדר ניתוחו מפורש במס'
תמיד (ד' ל"א.) כמו שהוא סקוד כהן
כיזד דרך ניתוחו כו' וכשהוא מנתח
נותן כל אכר ואכר למי שזכה בו וכוילן
הואלכין ומוליפין אותן לכבש זה אחר
זה ובסדר הולכתן פליגי הני תנאי מר
אמר הכי ומר אמר הכי: הכי גרסינן
כיזד דרך ניסוחו הראש והרגל ושתי
ידיו והחזה והגרה ושתי הדפנות
עוקץ והרגל: דרך עילוי. דרך מיטב
שלו ומנחר נתחיו המונחר קודם:

ה"ג כיזד דרך עילוי הראש והרגל
החזה והגרה ושתי דפנות והעוקץ והרגל כל נסח
טוב ירך וכסף. אלמא ירך מעלי מתקן: בכחושה. ירך מעלי דאלים: הגא
דין. מנא דמתניתין לא אמר כחד מנייהו: מר אויל בחד איברא. מנא
דין הולך אחר עילוי גדול האיברים ור' יוסי הולך אחר עילוי השמן:
ואידך פדר. קרא אמרינא כתיב "את הגתמים את הראש ואת הפדר:
למאי

היה יטל לקבל אם היה מתקן: דרך הלבו הראש והרגל. לטלוהו קודם ראש ורגל מתפרש טעם לקמן ולא משום דרך הלבו קן ודרך הפשוט קן כדמסיך בפרק ל' תמי דף ק"ו: א: ושתי ידיים העוקץ והרגל. ופ"ד והכתיב כל מתח ירך וכתף אלמא רגל קדם ליד ולפסידם דנכרי רגל מתמי ידיים אילתא

מסורת הש"ס

(א) ולקמן טו. תוספתא פ"א
ה"טו. (ב) לקמן לו. ובמס'
כ. (ג) תמיד ל"ג. (ד) מולין
ט. (ה) ולקמן טו. (ו) דס
הפ"ד. (ז) ויקרא א. (ח)
ש"ך לרף ט.

תורה אור השלם

1. אסף נתחיה אליה כל
נתח טוב ירך וכתף
מנחר עצמיים מלא:
ויקרא ל' ד
2. ונתח ארו לנתחיה
ואת ראשו ואת פדרו
וערך הבתן אהם על
העצים אשר על ראש
אשר על המזבח:
ויקרא א' ב'
3. ועברו בני אהרן
הכהנים את דעתיהם את
דראש ואת הפדר על
העצים אשר על ראש
אשר על המזבח:
ויקרא א' ב'

הגהות הב"ח

(א) נ"י והעוקץ והרגל
ושתי ידיים אמר רבא
בין תנא דרין ובין ר'
יוסי וי' ומר אויל בחד
שמנא דבישרא והבתי
כל נתח טוב ירך
וכתף הריא בכחושה
מאי טעמא סלקא רגל
כהדי רישא ל"ל. וי"ב
פי' הא דקאמר והבתי
כל וי' לתנא דמתני'
קא פריך דמתקן שתי ידים
הן התמיסין אולי אולי
ברשיא. כי ריבשר ככתף
ובירך הוא. לפיכך אחר
הידיים מוכיז העוקץ והרגל
שמן הידיים. אבל ר' יוסי
דקמי שתי דפנות. אולי
בחד שומא. כי השומן
כולו ברפנות הוא על בני
העליות. וקשיא ר"י ליש
דר' יוסי אדר' יוסי. ויש
מי שאומר תרי תנאי שני
לה אלוהי דר' יוסי.

מוסף רש"י

י"ב דר לכיור. מנחילין
ממיו: ובמ"ט ט.